

OBJAŚNIENIA WARTOŚCI PRZYJĘTYCH W WIELOLETNIEJ PROGNOZIE FINANSOWEJ

1. Wstęp

Wieloletnia Prognoza Finansowa (zwana dalej WPF) powinna obejmować - zgodnie z art. 227 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305 z późn.zm.) - *zwanej dalej ufp* - okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. Okres objęty prognozą nie może być jednak krótszy niż:

- prognoza długu sporządzona na lata, w których zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania zgodnie z art. 227 ust. 2 ufp,
- okres, na który przyjęto limity wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ufp.

W związku z powyższym konstruując wieloletnią prognozę finansową uwzględniono:

- najdłużej realizowane zadanie pn. „Budowa hali sportowo-rekreacyjnej” (spłata wierzytelności) finansowane do roku 2024, w związku z czym limity wydatków na przedsięwzięcia, o których mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ufp, zostały określone do 2024 roku,
- planowane zobowiązania kredytowo-pożyczkowe w łącznej kwocie 3 000 000 zł z przewidywanym terminem ich spłaty do roku 2032,

Lata 2022-2032 uwzględniają prognozę kwoty długu na okres spłat kredytów aktualnie występujących oraz planowanych do zaciągnięcia. Wzorem lat ubiegłych należy dołożyć wszelkich starań, aby zminimalizować potrzebę lub kwotę zaciągnięcia ujętego w Wieloletniej Prognozie Finansowej nowego zobowiązania.

W ramach dofinansowań ze środków unijnych zaplanowano wydatki na modernizację oczyszczalni ścieków w Lipianach, przy czym przyjęto, że gmina Lipiany otrzyma zaliczki (co zmniejszy nieco skalę zaciągania kredytów). Ponadto w ramach dofinansowania zaplanowano budowę świetlicy w miejscowości Krasne.

Możliwość wprowadzenia do budżetu innych poważniejszych finansowo zadań zależy od dostępności dofinansowań, stopnia wykonania budżetu za 2021 rok i ukształtowania się związanych z tym wskaźników, a także możliwości zaliczkowania poszczególnych zadań. Należy oczekiwać, że ustabilizowanie dochodów i wydatków w tym zakresie nastąpi po I kwartale 2022 roku.

Obowiązek spłaty obecnych kredytów, jak i przyszłych zobowiązań związanych z zagwarantowaniem wkładu własnego w realizowanych zadaniach, rodzi konieczność podnoszenia dochodów gminy Lipiany, w tym stawek podatkowych.

Wprowadzanie do budżetu gminy Lipiany nowych szczególnie kosztownych zadań z pominięciem oceny ich wpływu na wydatki bieżące i bez świadomego wskazania źródeł finansowania spłaty dodatkowych zobowiązań spowodowanych tymi przedsięwzięciami doprowadzić może do zakłócenia realności WPF.

Nieziemiennie istnieje konieczność bieżącego monitorowania wydatków bieżących. Jest to niezbędny warunek zachowania obowiązujących relacji wskaźnikowych. Radykalny wzrost wydatków bieżących jest problemem, który w ostatnim czasie w istotny sposób alarmują jednostki samorządu terytorialnego w całym kraju.

W miejscu tym podkreślić należy, że gmina Lipiany – wobec znacznych wydatków bieżących – nie spełniałaby wymogów art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, gdyby nie wprowadzony dla roku 2022 wyjątek pozwalający na zbilansowanie deficytu budżetu tzw. „wolnymi środkami”.

Dane w powyższym zakresie zawierają kolumny 7.1 i 7.2 WPF, zgodnie z którymi różnica między dochodami i wydatkami bieżącymi (przed korektą) wynosi 1 990 139,33 zł. Jednak po uwzględnieniu kwoty nadwyżki oraz „wolnych środków” gmina Lipiany nie naruszy obowiązujących reguł wydatkowych.

Powyższe zostało spowodowane m.in. czynnikami obiektywnymi, w tym:

- spadkiem w stosunku do zakładanej kwoty przyznanej subwencji i udziałów w podatku dochodowym,
- wzrostem cen towarów i usług, co spowodowało wzrost wydatków przede wszystkim za media
- wzrostem stawek minimalnego wynagrodzenia, co generuje podwyżki wynagrodzeń dla osób niespełniających tego wymogu jak i pozostałych (z uwagi na niewielkie dysproporcje między pracownikami wykonującymi zadania o odmiennej złożoności i odpowiedzialności),
- potrzebami remontowymi.

Niemniej jednak od 2023 roku – uchwalenie budżetu z uwzględnieniem obowiązujących reguł wynikających z art. 242 ufp – będzie stanowić poważne wyzwanie.

Wobec powyższego niezbędne jest:

- podjęcie działań zmierzających do zwiększenia dochodów bieżących, w tym wzrost stawek podatkowych i innych należności wobec gminy,
- poprzedzanie decyzji w zakresie podejmowanych przedsięwzięć również analizą pod względem ich wpływu na przyszłe wydatki bieżące, a w przypadku kredytowania również pod względem odsetek wpływających na obciążenie obowiązujących wskaźników,
- racjonalna i rozłożona w czasie realizacja wydatków bieżących okresowych np. remontów,
- minimalizacja wydatków o charakterze fakultatywnym.

Obecnie planowane „wolne środki” na kwotę 2 722 006,95 zł prognozuje się w oparciu o dane osiągnięte na koniec roku 2020 (gdzie „wolne środki” wyniosły 1 680 552,09 zł). Ponadto uwzględniono planowaną subwencję uzupełniającą oraz stan środków na rachunkach bankowych i dane sprawozdawcze z wykonania budżetu za III kwartał 2021 roku.

Jednocześnie – po ostatecznym rozliczeniu roku 2021 i ukształtowaniu się faktycznej nadwyżki budżetowej oraz „wolnych środków” oraz po uzyskaniu informacji o ostatecznych kwotach subwencji i udziałów – niezbędna będzie ponowna analiza wydatków gminy.

Na sytuację gminy znacząco wpłynie ewentualna nieprzewidziana w budżecie na 2022 rok podwyżka wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w jednostkach oświatowych na podstawie ustawy Karta Nauczyciela. W przypadku nie uzyskania środków na powyższy cel z budżetu państwa sytuacja finansowa gminy stanie się niezwykle poważna.

2. Konstrukcja Wieloletniej Prognozy Finansowej

WPF została opracowana zgodnie z zapisami ufp w formie uchwały Rady Miejskiej posiadającej 3 załączniki:

- załącznik Nr 1 – zawiera podstawowe dane przyjęte do wieloletniej prognozy finansowej, w tym źródła sfinansowania deficytu lub przeznaczenie nadwyżki budżetowej, prognozę kwoty długu i sposób jego sfinansowania w latach 2022-2032 oraz informację o relacji, o której mowa w art. 243 ufp,
- załącznik Nr 2 – zawiera zestawienie limitów wydatków budżetu oraz limitów zobowiązań na planowane i realizowane przedsięwzięcia wieloletnie,
- załącznik Nr 3 – stanowią niniejsze objaśnienia wartości przyjętych w wieloletniej prognozie finansowej.

Wartości przyjęte w WPF i w budżecie gminy Lipiany na 2022 rok są spójne w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu Gminy stosownie do wymogów art. 229 ufp.

Ponadto zachowano spójność pomiędzy dokumentami w zakresie planowanych na 2022 rok dochodów i wydatków. Faktycznie do budżetu Gminy Lipiany – jak co roku - wpłynie kwota o ok. 500 000 zł większa tzn. z tytułu dotacji z budżetu państwa, których wielkości wzrastają w trakcie roku.

3. Założenia makroekonomiczne i czynniki wpływające na realistyczność prognozy

Przedział czasowy 2022-2032 stwarza ryzyko niewłaściwego oszacowania wartości przyjętych w prognozie, zarówno dochodów i wydatków, jak też relacji długu do dochodów. Stąd wieloletnia prognoza finansowa podlega ciągłej analizie i w miarę potrzeb będzie nowelizowana stosownie do uchwał budżetowych na kolejne lata.

Przed przystąpieniem do opracowania WPF zapoznano się z wytycznymi dotyczącymi założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego zaktualizowanymi w sierpniu 2021 roku. Przystępując do pracy nad niniejszym dokumentem założono pierwotnie 100% zgodność ze wskazanymi w wytycznych wielkościami obejmującymi lata 2023-2032, uwzględniając w szczególności wskazane PKB (wskaźnik wzrostu produktu krajowego brutto) i CPI (wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych) oraz wskaźnik wzrostu wynagrodzeń. Rzeczywiste wielkości ujęte w WPF skorygowano jednak (w tym w celu zbilansowania budżetów lat przyszłych) w oparciu o dane historyczne, założenia, prognozy i kalkulacje specyficzne dla gminy Lipiany. Dynamika wzrostu zarówno dochodów jak i wydatków – w przypadku gminy Lipiany – w rzeczywistości jest odmienna niż zawarta w wyżej wymienionych wytycznych - choć również systematycznie, w umiarkowany i charakterystyczny dla gminy sposób wykazuje tendencję wzrostową.

Prognozowane dochody i wydatki oraz przychody i rozchody związane z finansowaniem deficytu, a także spłatą długu opierają się na przewidywaniach, co do przyszłych warunków działania gminy, a nie na informacjach pewnych. Realistyczność WPF będzie zależała od wielu czynników, które można podzielić na dwie kategorie:

- czynniki wewnętrzne, zależne od decyzji organów gminy,

– czynniki zewnętrzne, niezależne od decyzji organów gminy.

Czynniki wewnętrzne to przede wszystkim polityka finansowa, w tym m.in.:

- adekwatność planowanych potrzeb i przedsięwzięć do możliwości ich finansowania i świadomość odpowiedzialności za decyzje powodujące konieczność obciążania spłatami „nowego” długu kolejnych okresów,
- społeczne aspekty preferowane przez aktualne władze gminy,
- zobowiązania wyborcze,
- polityka podatkowa wpływająca na wysokość dochodów gminy (poziom stawek podatków gminnych).

Czynniki zewnętrzne to przede wszystkim:

- przebieg procesów gospodarczych w kraju (stopa bezrobocia, inflacja, poziom PKB, oprocentowanie kredytów bankowych itd.),
- regulacje prawne obowiązujące samorządy (w tym stabilność prawa w zakresie gwarantowanych dochodów JST oraz adekwatność tych dochodów w stosunku do wyznaczonych ustawowo zadań, obowiązujące przepisy w zakresie limitów zadłużenia, limitów wydatków na obsługę długu, zmiany stawek podatków),
- lokalne potrzeby społeczne i uwarunkowania gospodarcze regionu.

4. Dochody budżetu w latach 2022-2032

Dochody budżetu zostały przedstawione w WPF w szczególności wynikającej z art. 226 ufp, tj. w podziale na dochody bieżące i dochody majątkowe, w tym dochody ze sprzedaży majątku. Określenie wartości ww. dochodów nastąpiło na podstawie szacunków dokonanych dla ważniejszych źródeł ich pochodzenia.

DOCHODY = Dochody bieżące + Dochody majątkowe

4.1. Dochody bieżące

Dochody bieżące są to dochody budżetowe niebędące dochodami majątkowymi (art. 235 ust. 2 ufp). Dochody oszacowano przy uwzględnieniu podpisanych umów (porozumień), obowiązujących uchwał podatkowych z uwzględnieniem zakładanych zmian oraz danych historycznych, a także informacji z Ministerstwa Finansów oraz od dysponentów części budżetu państwa.

Dochody bieżące są wielkością kształtującą zarówno wynik budżetu bieżącego, jak i limit obciążenia budżetu spłatami zadłużenia, o czym mowa w dalszej części objaśnień.

Dochody na rok 2022 i w latach następnych zaplanowano uwzględniając ich systematyczny wzrost, w tym wzrost dochodów podatkowych i innych dochodów wprowadzanych na podstawie zarządzeń Burmistrza.

Dodatkowo w 2023 roku przyjęto wyższy niż wynikający z założeń wzrost subwencji (z uwagi na fakt, że jeszcze w 2021 roku uzupełniono subwencję ogólną). Subwencja ta stanowi dochód roku

2021, choć jest przyznana na poczet wydatków roku 2022. Nowym źródłem dochodów gmin będzie również planowany nowy rodzaj subwencji tj. subwencja rozwojowa.

Ponadto zwiększony wpływ dochodów bieżących w latach 2022-2023 będzie wynikać z odzyskanego podatku Vat w związku z modernizacją oczyszczalni ścieków.

Po 2024 roku wzrost dochodów bieżących powinien oscylować w granicach ok. 1,5% - 3,1% przy przewidywanym PKB od 2,7% do 3,5%.

Dochody z podatków i opłat lokalnych stanowią istotny element dochodów. Ich zwiększenie umożliwi realizację planowanych zadań inwestycyjnych oraz spłatę zaciągniętych kredytów i pożyczek. Niezbędne będzie utrzymanie wzrostowej tendencji stawek podatkowych i jednocześnie prowadzenie windykacji zaległości. Podatki w latach następnych winny utrzymywać się na poziomie zbliżonym do stawek GUS, przy jednoczesnym udzielaniu pomocy niektórym podatnikom, po dokonaniu obiektywnej analizy wskazań indywidualnych zgodnie z ustawą Ordynacja podatkowa.

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych utrzymują się na poziomie zbliżonym do planowanego przez Ministerstwo Finansów i wynoszą:

2016 rok – 2 239 389 zł
2017 rok – 2 463 836 zł
2018 rok – 2 753 872 zł
2019 rok – 3 019 427 zł
2020 rok – 2 925 753 zł
2021 rok – plan na III kwartał – 3 173 630 zł
2022 rok – plan – 2 971 196 zł

Struktura wybranych dochodów (bieżących i majątkowych) w dochodach ogółem przedstawia się następująco:

dochody „własne” (w tym ze sprzedaży tzn. bez subwencji i dotacji) wynoszą:

w roku 2016 – 33,08%
w roku 2017 – 32,98%
w roku 2018 – 32,20%
w roku 2019 – 31,39%
w roku 2020 – 29,87%
2021 rok – plan na III kwartał – 29,10%
2022 rok – plan – 34,72%

subwencje (w tym oświatowa) wynoszą:

w roku 2016 – 36,12%
w roku 2017 – 32,82%
w roku 2018 – 34,33%
w roku 2019 – 33,57%
w roku 2020 – 32,86%
2021 rok – plan na III kwartał – 32,27%

2022 rok – plan – 36,98%

dotacje na zadania własne i zlecone (bieżące i majątkowe):

w roku 2016 – 30,81%

w roku 2017 – 34,20%

w roku 2018 – 33,48%

w roku 2019 – 35,04%

w roku 2020 – 37,27%

2021 rok – plan na III kwartał – 38,63%

2022 rok – plan – 28,29%

4.2. Dochody majątkowe

Dochody majątkowe obejmują dochody z tytułu sprzedaży majątku i przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz dotacje i środki przeznaczone na inwestycje (art. 235 ust. 3 ufp). W prognozie wyeksponowane zostały jedynie dochody ze sprzedaży majątku oraz dotacje i środki przeznaczone na inwestycje.

Dochody ze sprzedaży mienia w trzech latach poprzedzających rok 2022 utrzymują się na średnim poziomie ok. 250 000 zł.

Sprzedaż w 2022 roku planowana jest w kwocie 794 050 zł na podstawie przewidzianych do zbycia skonkretyzowanych nieruchomości. Znaczny wzrost dochodów w latach 2022-2023 wynika z planowanej sprzedaży szczególnie atrakcyjnych nieruchomości znajdujących się w sąsiedztwie ul. Przemysłowej. Pierwotnie sprzedaż tych nieruchomości była planowana w latach 2020-2021, jednak z uwagi na pandemię Covid-19 zainteresowanie nabyciem terenów przemysłowych zmalało.

Ujęte w prognozie dochody z tego tytułu w latach następnych – ze względu na naturalne kurczenie się zasobów nieruchomości gminnych wykazują tendencję malejącą.

Rok 2022 to okres kontynuacji projektu z udziałem środków unijnych związanego z Modernizacją oczyszczalni ścieków w Lipianach.

W związku z powyższym dochody majątkowe w 2022 roku będą znacznie wyższe niż w latach następnych. Nie zawsze rok, w którym zadania są realizowane jest rokiem generującym dochody (tzn. zwrot wydatków nie zawsze następuje w całości w roku ich rozliczenia a np. w roku kolejnym). W przypadku oczyszczalni ścieków w Lipianach Gmina podpisała umowę, z której wynika możliwość zaliczkowania wydatków (w 80%).

5. Prognoza wydatków w latach 2022-2032

Wydatki budżetu zostały przedstawione w WPF w szczególności wynikającej z art. 226 ufp.

Określenie wartości wydatków bieżących i wydatków majątkowych nastąpiło przy uwzględnieniu ograniczeń i limitów określonych w ufp.

WYDATKI = Wydatki bieżące + Wydatki majątkowe

Przy prognozowaniu wydatków przyjęto następujące główne założenia:

- podstawę wyjściową stanowią prognozowane kwoty dochodów na 2022 rok, które w latach następnych objętych prognozą ulegają korygowaniu w oparciu o charakterystyczne dla gminy Lipiany czynniki
- dążenie do uzyskania nadwyżki budżetowej, w szczególności w okresie zwiększonych rat spłacanych pożyczek i kredytów,
- od 2023 roku wydatki bieżące muszą być ustabilizowane na poziomie umożliwiającym ich finansowanie z dochodów bieżących,
- ujęte w prognozie wydatki majątkowe wynikają z aktualnych lub planowanych decyzji i umów, a w szczególności zadań ujętych w załączniku nr 2 do uchwały, w tym zawierają wykup wierzytelności związanej z budową hali sportowo-rekreacyjnej.

Nadrzędnym celem przyjętej polityki fiskalnej było dążenie do uzyskania w roku 2022 (a także w latach następnych) wskaźnika spłaty zgodnego z wymogami art. 243 ustawy. Możliwości kształtowania wydatków są ściśle zdeterminowane poziomem i strukturą dochodów gminy oraz możliwościami zadłużania się.

5.1. Wydatki bieżące

Wydatki bieżące są to wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi (art. 236 ust. 2 ufp).

Proces planowania wydatków bieżących zdeterminowała obowiązująca regulacja art. 242 ufp, która wyklucza możliwość uchwalenia budżetu w sytuacji, gdy:

- planowane wydatki bieżące są wyższe od planowanych dochodów bieżących powiększonych o przychody z tytułu nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych i wolne środki (rozumiane jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu JST, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych).
Reguła powyższa obejmująca tzw. „wolne środki” tzn. wyjątkowo obowiązuje jeszcze w roku 2022,
- planowane wydatki bieżące są wyższe od planowanych dochodów bieżących powiększonych o przychody z tytułu nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych, spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych, niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu oraz wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków – od roku 2023.

W roku 2022 wydatki bieżące są wyższe od dochodów bieżących, z tym że ujemną wartość wykazaną w kolumnie 7.1 WPF koryguje się o planowane przychody wskazane w art. 217 ustawy o finansach publicznych, w tym o „wolne środki”.

We wszystkich następujących po roku 2022 latach objętych prognozą, wynik budżetu bieżącego wykazany w kolumnie 7.1 i 7.2 załącznika Nr 1 do uchwały stanowi wartość dodatnią. Sytuacja ta jest pośrednio efektem dążenia do spełnienia relacji, o której mowa w art. 243 ufp.

W celu spełnienia relacji z art. 242 ufp, konieczne jest ograniczenie wydatków bieżących. Należy wziąć pod uwagę, że wysokość wielu wydatków jest niezależna od decyzji władz gminy tzn. wynika z obowiązujących przepisów lub konieczności zapewnienia bieżącej nieprzerwanej działalności jednostki w podstawowym zakresie działalności gminy.

Po dokonaniu weryfikacji wydatków bieżących na 2022 rok, w budżecie zabezpieczono wydatki niezbędne do funkcjonowania jednostki. W trakcie 2022 roku – jak w każdym - pewnym wyzwaniem będzie konieczność dalszych „cięć” wydatków w przypadku obniżenia ostatecznych kwot subwencji lub zmniejszenia tzw. „wolnych środków”. W przypadku ich zwiększenia nadwyżka powinna być przeznaczona na zmniejszenie planowanego deficytu i zmniejszenie planowanego do zaciągnięcia kredytu. Nie powinna natomiast stanowić podstawy do zwiększenia wydatków bieżących.

W kolejnych latach różnica pomiędzy subwencją a wydatkami na edukację i oświatę (po uwzględnieniu dodatkowych dotacji i dochodów uzyskiwanych w działach 801 i 854), którą gmina Lipiany finansuje z dochodów własnych ulega corocznie zwiększeniu i wynosi:

w roku 2016 – 1 485 663,22 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 335 768,33 zł;

w roku 2017 – 1 989 292,16 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 454 525,05 zł;

w roku 2018 – 2 075 736,70 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 208 023,65 zł;

w roku 2019 – 2 617 096,93 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 586 753,49 zł;

w roku 2020 – 2 787 696,38 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 754 790,83 zł;

2021 rok – plan – 3 125 180,67 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 1 158 347,59 zł.

2022 rok – plan – 3 504 767 zł, a po wyłączeniu wychowania przedszkolnego i dowozów szkolnych – 1 171 534 zł.

Niezbędne jest więc podejmowanie działań w celu zwiększenia liczby uczniów, co wpłynie na zwiększenie subwencji i przełoży się na mniejsze obciążenie budżetu gminy, a w efekcie możliwość finansowania zadań inwestycyjnych, a także wydatków bieżących. Planowana na rok 2022 subwencja oświatowa wynosi 5 268 598 zł i jest większa w stosunku do wysokości subwencji na 2021 rok o 312 644 zł. Jednak nie zapewnia pełnego finansowania zadań oświatowych tzn. kwota wzrostu subwencji pozostaje nieadekwatna do potrzeb Zespołu Szkół w Lipianach.

Ponadto część subwencji od 2015 roku stanowi niejako „dotację celową” przeznaczoną na specjalną organizację nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży.

Nadal jest konieczne ograniczenie wzrostu wydatków bieżących. Wydatki bieżące w latach 2023-2024 roku muszą być niższe niż zakładany wg wytycznych poziom inflacji CPI (w wysokości 2,5% - 3%).

Powyższe może oznaczać konieczność wstrzymania remontów i innych wydatków wpływających na poziom usług z zakresu działania gminy.

W odniesieniu do wydatków na obsługę długu nie zakłada się żadnych stałych obwarowań w związku ze zmiennością wydatków w tej grupie wynikającą z czynników zewnętrznych (m.in. zmiany oprocentowania zaciągniętych kredytów). W kontekście znacznego spadku oprocentowania utrzymującego się do III kwartału 2021 a następnie notowanego obecnie wzrostu stawek WIBOR, zastosowano zasadę ostrożnościowego planowania budżetu tzn. wydatki na obsługę długu zaplanowano z zapasem i utworzono rezerwę na zmiany oprocentowania. Niemniej jednak zmiany oprocentowania nadal będą stanowiły jedno z głównych ryzyk w realizacji przyszłych budżetów.

Doświadczeniem lat ubiegłych - z uwagi na ciągłe dążenie do ograniczania wydatków, maksymalizowanie dochodów, możliwość niepełnego wykorzystania rezerw oraz szansę uzyskania zwrotu środków w roku realizacji zadań, faktyczne zapotrzebowanie na kredyty okazuje się zwykle mniejsze. Niemniej jednak w celu zbilansowania budżetu – na podstawie planowanych przez jednostki i stanowiska merytoryczne wydatków oraz przewidywanego wpływu dochodów – ujęcie zobowiązania z tytułu kredytu na obecnym etapie jest konieczne.

W ciągu roku budżetowego kwoty wydatków w kolejnych latach mogą ulec zmianie w poszczególnych grupach. Przyczyną modyfikacji mogą być zmiany wprowadzanych przedsięwzięć związanych z programami finansowanymi z udziałem środków unijnych czy w ramach Polskiego Ładu, jak również zmiany założeń, co do wzrostu wydatków w kolejnych latach. W szczególności zmiana założeń może nastąpić po dostosowaniu danych 2021 roku do wykonania wynikającego ze sprawozdania rocznego (zawsze zachodzi obawa, że wykonanie 2021 roku może mieć wpływ na ustawowe wskaźniki limitujące zadłużenie, a ich przestrzeganie narzuca na nas obowiązek wynikający z ufp).

5.2. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe są to wydatki budżetu, do których zalicza się: inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ufp, w części związanej z realizacją zadań JST, a także zakup i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego (art. 236 ust. 4 ufp).

Wydatki majątkowe budżetu Gminy obejmują:

- wydatki na wieloletnie przedsięwzięcia inwestycyjne w latach 2022-2024 określone w Załączniku Nr 2 do uchwały,
- inne wydatki przewidziane na realizację zadań i zakupów inwestycyjnych.

Wykaz planowanych w 2022 roku wydatków majątkowych zawiera Załącznik Nr 6 do uchwały budżetowej.

Wieloletnie przedsięwzięcia inwestycyjne w latach 2022-2024 to spłata wierzytelności z tytułu budowy hali rekreacyjno-sportowej oraz modernizacja oczyszczalni ścieków w Lipianach. Decyzje w zakresie podejmowania innych przedsięwzięć inwestycyjnych są uzależnione od możliwości pozyskania środków zewnętrznych, kierunku polityki podatkowej Gminy determinującej poziom

dochodów, faktycznych ograniczeń wydatków bieżących a także polityki państwa i mogą być podejmowane na etapie projektowania lub zmian budżetów na poszczególne lata.

6. Wynik budżetu

Wynik budżetu to różnica między dochodami a wydatkami budżetu, która stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu lub deficyt budżetu (art. 217 ust. 1 ufp).

WYNIK BUDŻETU = Dochody - Wydatki

Wynik budżetu w okresie objętym prognozą jest wynikiem podjętych zobowiązań inwestycyjnych oraz kredytowych (odsetki) a także przyjętych do prognozy dochodów i wydatków:

- w roku 2022 jest to deficyt budżetu, który wynika w głównej mierze z planowanych wydatków inwestycyjnych. Deficyt zostanie sfinansowany m.in. przychodami z tytułu kredytu i pożyczki. O konieczności i ostatecznej kwocie zaciągniętego zobowiązania będzie można zdecydować w trakcie roku.
- w latach następnych jest to nadwyżka budżetu, która wynika ze zminimalizowania wydatków oraz zdyscyplinowanej realizacji dochodów, w tym konsekwentnej wzrostowej polityki podatkowej.

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest zgodna z uchwałą budżetową w zakresie wyniku oraz przychodów i rozchodów, a także w zakresie planowanych dochodów i wydatków. Niemniej jednak dokonując analizy poziomu dochodów i wydatków zasadne jest uwzględnienie w procedurze obliczeniowej dodatkowo ok. 500 000 zł stanowiących potencjalne dotacje, które będą wprowadzane do budżetu sukcesywnie w miarę otrzymywania decyzji o ich przyznaniu i których wysokość można oszacować w oparciu o historię lat poprzednich.

7. Prognoza kwoty długu Gminy Lipiany, sposób jego sfinansowania i ustawowy wskaźnik wynikający z art. 243 limitujący zadłużenie

DŁUG NA KONIEC ROKU = Dług z poprzedniego roku + zaciągnięty dług – spłata długu

W skład długu wchodzi kredyty i pożyczki oraz spłata wierzytelności z tytułu budowy hali sportowo-rekreacyjnej.

Realizacja budżetu może spowodować konieczność zmiany WPF i zaciągnięcia nieplanowanych na obecnym etapie kredytów. Niemniej jednak należy przyjąć za niedopuszczalne zaciągnięcie w danym roku kredytu w wielkości wyższej od dokonywanych spłat (poza ewentualną restrukturyzacją lub sytuacją, w której Gmina mogłaby utracić szansę dofinansowania ze środków zewnętrznych zadania niezbędnego do jej dalszego funkcjonowania).

Powyższa zasada zagwarantuje spadek wartości zadłużenia w kolejnych latach, aż do jego wygaśnięcia.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego są zobowiązane przestrzegać limitów zadłużenia określonych w art. 243-244 ufp.

Ustalana na lata 2022–2025 relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat i wykupów określonych w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, do planowanych dochodów bieżących budżetu nie może przekroczyć średniej arytmetycznej z obliczonych dla ostatnich trzech albo siedmiu lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu.

Wyboru długości okresu stosowanego do wyliczenia relacji dokonuje organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego do dnia 31 grudnia 2021 r. i informuje o wyborze właściwą regionalną izbę obrachunkową oraz organ stanowiący tej jednostki – co zostanie w grudniu br. dokonane.

Wstępne wyliczenia wskazują, że dla gminy Lipiany najprawdopodobniej korzystniejszy będzie wybór siedmiu lat.

Pewne odstępstwa od ograniczeń dotyczą spłaty zadłużenia zaciąganego w związku z realizacją programów, projektów i zadań finansowanych z udziałem środków unijnych, a obecnie również – w związku z przeciwdziałaniem pandemii COVID-19.

Obciążenie budżetu 2022 roku spłatami zadłużenia, czyli lewa strona wzoru z art. 243 ufp, tj. $(R+O)/Db$, została obliczona w sposób następujący: spłata rat długoterminowych kredytów + odsetki od kredytów + spłata odsetek od wierzytelności /dochody bieżące budżetu pomniejszone o dotacje i środki przeznaczone na cele bieżące i stanowi 5,73%.

Informacja na temat relacji, o której mowa w art. 243 ufp, limitującej zadłużenie Gminy Lipiany została wyliczona w kolumnach 8.1-8.3.1 Załącznika Nr 1 i wskazuje na spełnienie obowiązującej reguły.